

Bijdrage WaterstofNet publieksconsultatie CREG

Wat is WaterstofNet?

WaterstofNet is een kennis- en samenwerkingsplatform dat wil bijdragen aan een koolstofneutrale samenleving door het ondersteunen en realiseren van waterstofprojecten in Vlaanderen en Nederland. Samen met de industrie en overheden zorgen we voor concrete realisaties op het terrein en leggen we de basis voor verdere samenwerking. WaterstofNet coördineert sinds 2016 de “**Waterstof Industrie Cluster (WIC)**”. De cluster telt ruim 120 spelers en op regelmatige basis mogen we nieuwe leden verwelkomen. De leden situeren zich over de gehele waterstofwaardeketen bestaande uit spelers betrokken in de productie van groene energie, de productie van waterstof, het transport en de opslag van waterstof, bedrijven actief in waterstoftechnologie en - toepassingen tot de uiteindelijke eindgebruikers.

Introductie

De CREG legt haar tariefmethodologie voor de regulatoire periode 2024-2027 vast in een besluit dat aan de netbeheerder wordt overgemaakt zodat hij op basis hiervan zijn tariefvoorstel met betrekking tot de regulatoire periode 2024-2027 kan opstellen. Het ontwerp van besluit tot vaststelling van de tariefmethodologie voor het elektriciteitstransmissienet en voor de elektriciteitsnetten met een transmissiefunctie voor de regulatoire periode 2024-2027, dat werd uitgewerkt na overleg met de netbeheerder, wordt aan een publieke raadpleging onderworpen. WaterstofNet, als vertegenwoordiger van de Waterstof Industrie Cluster, wenst op deze consultatie te reageren.

Vrijstelling directe opslag van elektriciteit

Artikel 4 van het ontwerp van besluit zet uiteen hoe de tariefstructuur is opgebouwd, maar ook welke installaties of toepassingen zijn uitgezonderd van deze transmissienettarieven. Zo luidt bijvoorbeeld Art 4 § 9 als volgt:

*“De installaties voor de opslag van elektriciteit aangesloten op het transmissienet of op netten met een transmissiefunctie en waarvan de indienststelling gebeurt na 1 juli 2018 **genieten gedurende een periode van tien jaar na hun initiële indienststelling van een vrijstelling op de transmissienettarieven, met uitzondering van de tarieven voor de aansluiting. De installaties...**”.*

Deze uitzondering wordt geïntroduceerd om de installatie van directe opslagcapaciteit van elektriciteit (zoals batterijparken) aan te moedigen omwille van de gekende voordelen zoals de flexibiliteit die ze in het elektriciteitssysteem brengen. Hoewel WaterstofNet deze doelstelling enkel maar kan onderschrijven, is het van mening dat deze uitzondering **onvolledig is en uitgebreid zou moeten worden naar de indirecte opslag van elektriciteit via de productie van (groene) waterstof.**

Argumentatie

Concurrentievermogen en gelijke concurrentievoorwaarden met andere vormen van (ondersteunde) energieopslag en ondersteunende diensten voor het net anderzijds, zijn van het grootste belang als we geloven in de rol van waterstof in de energietransitie, zoals de EU en de federale regering doen. Groene en flexibele waterstofproductie **verhoogt immers de efficiëntie van het hele energiesysteem,**

levert **besparingen** op energiekosten op voor het publiek¹, **vermijdt curtailment van hernieuwbare elektriciteitsbronnen in België en redispatching**, werkt mee aan het oplossen van **congestieproblemen** (vergemakkelijkt de efficiënte benutting van netten tot de Europese CEP-norm van gemiddeld 70% capaciteit voor day-ahead) en **zorgt voor een betere benutting van onze elektriciteitsinfrastructuur** (o.a. meer elektrische import wordt mogelijk met dezelfde infrastructuur).

De **belangrijkste kostencomponent** in de productie van groene waterstof is elektriciteitskost. Naast de prijs van de grondstof ("commodity") vertegenwoordigen de **netwerktarieven en heffingen/belastingen een belangrijk deel van de energierekening**. Voor de laatste twee prijscomponenten zijn er:

- Goede argumenten om deze netvergoedingen en heffingen/belastingen (geheel of gedeeltelijk) vrij te stellen. Groene waterstofproductie biedt immers de mogelijkheid om het elektriciteitssysteem te ondersteunen (sector-koppeling) en kan ervoor zorgen dat de integratie van hernieuwbare energiebronnen vergemakkelijkt wordt (sectorale integratie).
- Aanknopingspunten in de wet- en regelgeving om deze vrijstellingen te verlenen (zie hieronder).

Juridische aanknopingspunten

De vraag om ook de indirecte opslag van elektriciteit via de productie van waterstof gedurende tien jaar vrij te stellen van de transmissienettarieven vindt ondersteuning in een aantal recente wetgevende en beleidsmatige **aanknopingspunten**, te beginnen met het **ontwerpbesluit** zelf dat in artikel 4 § 4 het volgende stipuleert:

*"De tarieven bevorderen de energie-efficiëntie alsook de diversifiëring van de **flexibiliteitsbronnen** waarover de netbeheerder kan beschikken, waaronder meer bepaald het vraagbeheer."*

Grootschalige elektrolyse kan zeker gekwalificeerd worden als een dergelijke bron van flexibiliteit, meer bepaald op dagen van overvloedige zon en/of wind waar de overvloedige groene elektriciteit opgeslagen kan worden in de vorm van groene waterstof waardoor het net in balans blijft. De tarieven zouden dus waterstof als flexibiliteitsbron moeten bevorderen volgens het ontwerpbesluit zelf.

Een **tweede aanknopingspunt** vinden we in de **federale waterstofstrategie** van 2021, waar de federale overheid zelf de intentie aangeeft om een uitzondering op belastingen, accijnzen of toeslagen op zijn minst te onderzoeken voor elektrolyse:

*"Ten slotte kan de ontwikkeling van innoverende activiteiten ook worden **ondersteund door een aanpassing van de belastingen, accijnzen of toeslagen die zij moeten betalen**. Vanuit dit oogpunt, en gezien het belang van de ontwikkeling van de **eerste elektrolysecapaciteiten** in België zodat de ondernemingen hun ervaring op dit gebied kunnen ontwikkelen, zal de federale regering onderzoeken*

¹ Het gebrek aan systeemtoereikendheid wordt gecompenseerd door mechanismen voor systeemtoereikendheid (die ook openbare kosten met zich meebrengen). In die zin zou de aanwezigheid van elektrolyzers (korte termijn) en een onderling verbonden waterstof-backbone (lange termijn), die toegang geven tot goedkope en omvangrijke energieopslagcapaciteit met seizoensregulering en P2G-omzettingsinstallaties op verschillende (elektriciteit/gas) geoptimaliseerde locaties samenbrengen, de algemene prestaties van het lokale energiesysteem en de efficiëntie van het infrastructuurgebruik voor het transport van stroom aanzienlijk verbeteren (we gaan meer doen met dezelfde stroominfrastructuur). **Dit zou de energierekening voor de eindverbruikers verbeteren** (de plaatselijke industrie is een van de belangrijkste begunstigen) en de strategieën voor sectorale koppeling en sectorale integratie in praktijk brengen die de Europese Commissie in haar meest recente strategieën voor waterstof en sectorale integratie bepleit.

*in hoeverre zij aan deze installaties een al dan niet **tijdelijk voordeel kan toekennen op de bijdragen en tarieven voor elektriciteit die vallen onder de federale bevoegdheid***²

Naast deze nationale aanknopingspunten is het interessant om te kijken wat er gebeurt in onze buurlanden en naar de recente ontwikkelingen op het Europese toneel. Als **derde aanknopingspunt** kijken we daarom naar wat buurland **Duitsland** doet. Duitsland verleent een uitzondering aan opslagcapaciteit via elektrolyse én ging zelfs verder gezien er niet alleen de federale toeslag maar ook de tarieven voor openbare dienstverplichtingen worden vrijgesteld. Om een gelijk speelveld te garanderen voor onze bedrijven met hun concurrenten in onze buurlanden is het van cruciaal belang dat België niet achterblijft en gelijkaardige maatregelen invoert.

Het **vierde aanknopingspunt** zijn de recente ontwikkelingen die zich op Europees niveau afspelen, en meer specifiek de nieuwe definitie van “*energieopslag*” uit het **Clean Energy Package**. Het pakket definieert artikel 2, 59) de opslag van energie als volgt:

*“in het elektriciteitssysteem, het uitstellen van het uiteindelijke gebruik van elektriciteit tot een later moment dan het moment waarop de elektriciteit is opgewekt, of het omzetten van elektrische energie in een vorm van energie die kan worden opgeslagen, het opslaan van dergelijke energie, en de daaropvolgend omzetting van dergelijke energie in elektrische energie of een andere energiedrager”*³

Deze nieuwe definitie is gebaseerd op een bredere kijk op de energietransitie, die impliciet **ook water-elektrolyseurs omvat** als faciliteiten die elektrische energie omzetten in een energievorm die kan worden opgeslagen en gebruikt als een andere energiedrager. Deze evolutie is goed, gezien systeemintegratie impliceert dat ook de tarieven en heffingen integraal moeten worden bekeken en niet op elke conversie apart dienen te worden geheven. Hoewel deze definitie over werd genomen in de **Belgische elektriciteitswet**⁴, werd er verder met deze verruiming van de definitie van energieopslag niets gedaan in de wet. Daarom vraagt WaterstofNet om deze nieuwe bredere definitie concreet te implementeren in de Belgische wetgeving en om dezelfde types van vrijstellingen te overwegen als die voor pompaccumulatie en batterijopslag.

Conclusie

Er zijn voldoende argumenten, zowel nationaal als Europees, die de uitbreiding van de uitzondering voor directe opslag van elektriciteit naar indirecte opslag via de productie van groene waterstof wettigen. Deze vraag wordt bovendien gesteund door een industriële cluster van meer dan 120 bedrijven, komende uit de hele waardeketen van waterstof. We hopen aldus dat de CREG van de gelegenheid van de herziening van haar tariefmethodologie voor de periode 2024-2027 gebruik maakt om deze uitbreiding door te voeren.

In afwachting van een eventuele algemene vrijstelling voor groene waterstofproductie die de nodige tijd zal vergen om door te voeren, pleiten we ervoor om op korte termijn (volgende tarifaire periode 2024-2027) alvast de eerste pilootinstallaties die tegen het einde van de tarifaire periode (namelijk 2027) in operatie zullen treden, een vrijstelling van nettatarieven te verlenen.

² Federale Waterstofstrategie, [waterstof-visie-en-strategie.pdf \(fgov.be\)](#), p. 20.

³ Artikel 2(59) RICHTLIJN (EU) 2019/944 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU, [RICHTLIJN \(EU\) 2019/ 944 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD - van 5 juni 2019 - betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/ 27/ EU \(europa.eu\)](#).

⁴ Artikel 2, 62bis, [LOI - WET \(fgov.be\)](#).